

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Főter, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyosón.
Bérmintelen leveleket csak ismert kézzel fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főter, a törvényszék melletti Neumann-házak utózára nyíló helyiségben.
Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnepek és vasárnap utáni szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz fordítva:
Egész évre 12 fr.
Fél évre 6 fr.
Negyed évre 3 fr.
Egy hónapra 1 fr.

Vidékre postán küldve:
Egész évre 14 fr. — kr.
Fél évre 7 fr. — kr.
Negyed évre 3 fr. 50 kr.
Egy hónapra 1 fr. 20 kr.
Hirdetések helyben fizetendők.

Hol van a mi szövetséges társunk az orosz terjeszkedés ellenében?

Budapest, szeptember 21.

Bismarck barátságával, Németország szövetségével idáig nagyra voltunk mert azt hittük, hogy mi ketten egyesülve s egyet akarva olyan világpolitikát üzhettünk, a melynek nekünk tetszik, a minő érdekeinknek legjobban megfelel, s a melyvel a többi államokat kényyszeríteni fogjuk azt a tánczot jární, melyhez mi nekik a nótát fújni fogjuk. Nagyra voltunk a német szövetséggel, mert örömmel tapasztaltuk, hogy az az európai béke fenntartására döntő befolyást gyakorol, s meg voltunk erősen győződve, hogy a mi érdekeink teljesen azonosak lévén Németország érdekeivel, a béke állandó biztosításán kívül azt is el fogjuk érni szövetségünk árán, hogy sine nobis, de nobis Németország nemcsak hogy nem fog senkivel tárgyalni, de még kívánni sem fogja, hogy e tárgyaláshoz a mi utólagos hozzájárulásunkat megnyerhesse.

Mi az osztrák-magyar és német szövetséget oly értelemben fogtuk föl eddig, miszerint ha Németország állami érdekeit bármely oldalról fenyegetné, teljes erőnkkel sietünk segélyére, és viszont ha a mi érdekeink forognának kockán, épp oly készséggel fog sietni Németország is a mi segélyünkre jönni.

Ámde a bolgár bonyodalmak jelen állapotából sok azt akarják kimagyarítani, s a dolognak némi alapja van is, hogy a szövetségi viszony erkölcsi alapja csak nálunk áll sértetlen, ellenben a másik oldalon az érdekpolitika van előtérben, a mely ügyesen használja föl szövetségünket saját állami érdekei biztosítására, minket pedig azon túl, hol a német érdekek határt érnek teljesen magunkra hagy, legfeljebb annyit jóakarattal tanusítva irántunk, hogy kegyesen megengedi magunkat védelmezni, s ellenünket ha lehet megálalni.

Ennek az egyoldalú önző politikának lett volna áldozata a bolgár fejedelem, kinek érdekében kötött helyzetünknek fogva nem tehetünk semmit, — ennek a ravasz politikának köszönhetette volna Oroszország azt a szabad kezet, melylyel egy szabadabb lett nemzet belügyét az ország akarata ellenére intézheti teljes akarata szerint, s a mi diplomatánk rászédetésének köszönhetnék, ha a majd érdekeink ellenére történő orosz előnyomulásra szemet hunyni, vagy pedig készületlenül

egyedül sikra szállni lennének kénytelenek.

És a kik a coulisssák megett történeteket nem ismerik, jogos lehet az a föltevésök, hogy Bismarck furlangos esze ismét lefözte az osztrák diplomatiát, mert hadügyünk javítására hozott óriási áldozatainkat úgyesen tudta arra fölhasználni, hogy ő a francia megtorlás ellen teljesen védve legyen, ellenben mi egy percig se leszünk biztosítva az orosz támadás ellenében. Ez a föltevés megerősítést nyer náluk a külföldi lapok sűrűnyében, melyek szerint a német diplomátia úgy nyilatkozott volna, hogy egy kitörendő osztrák-magyar és orosz háboru esetén Németország segélyére nem számíthatnánk.

Mennyiben lehet jogos azoknak a nézete, kik a német politika furlangja által érdekeinket kijátszva látják, a legközelebbi jövő már meg fogja ráadni a kellő választ, addig azonban legyünk óvatosak és tartózkodók sújtó ítéletünk kimondásában, mert amily bizonyos, hogy ránk Németországnak eddig szüksége volt a francziák támogatásának megváltása tekintetéből, épp oly szent igaz az is, hogy ez a szükség fennáll ma is, s annak könnyelmű kockáztatása csak siettetné a francia revanche mielőbbi kitörését, s előlegitné méginkább a francziák győzelmét.

Föltéve azonban, hogy mi csakugyan gonosz játék tárgyaül használtunk volna föl eddig, hogy a köztünk fennálló szövetségnek német részről egyéb célja nem lett volna, mint a francziák támadásának elriasztása, s hogy e tartózkodás szüksége e téstével Németország fölleslegesnek tartaná a szövetséges viszony tovább ápolását, s hogy végre elég bátorságot érezhet annak nyílt kijelentésére, miszerint neki ránk többé szüksége nem lévén, érdekeink megóvásánál az ő segélyére ne támaszkodjunk, mind-ezeket fölitéve, legfőlebb a nem remélt csalódás keserűségei bánthatnának minket, de valami rettenetesen sem nem bánkódnánk, sem nem bosszankódnánk. A szövetséges viszony fölbonthatásával a mai körülmények között a legkevésbé okunk lehetne az aggodalomra. Támadó háborura eddig sem gondoltunk, mert mi nem akarunk hódítani, védelmi háborura meg elég erősnek érezzük magunkat bármelyik hatalom ellenében is; sőt ha az igazat kell megvallanunk, manapság a mi érdekeinknek megfelelő politika követésére sokkal alkalmasabbnak látszik az önálló füg-

getlen cselekvési szabadság, mint a szövetséges viszony, mely csak megkötöti és nehezíti működésünket.

Akarmily becses és nyomatékos legyen is Németországgal való viszonyunk, más tekintetben a keleti ügyeket illetőleg tőle erőt alig merithetünk, mert ne feledjük, hogy Németország barátja Oroszországnak, s lehetőleg szemelött tartja annak az érdekeit is, melyek ha a mieinkkel tán összeütközésbe jönnének, igen természetesen, hogy oly közvetítő irány követésére sarkalnának, melynek nekünk is áldozatokat kellene hozni a német barátságért.

Sokkal szabadabban mozoghatunk a szövetség keretén kívül, s nagyobb eredményel is kecsegtethetjük politikánkat főleg most, midőn a viszonyok keleten mind a mi javunkra s Oroszország érdekei ellenére alakulnak.

Bulgáriának oroszellenes magatartása, ragaszkodása lemondott fejedelméhez, ki az orosz törekvések megtestesült ellenfelének bizonyította magát. A szerb-bolgár viszonyok határozott javulása — a Balkán-szövetség felmerült eszméje Oroszország ellenében; — a sobranje tiltakozása Bulgária megszállása, orosz hadügyminiszter kinevezése ellen, az a határozott ragaszkodás a bolgár törvényekhez, melyek szerint hazaárulónak tekintenek a fejedeleme, ki bolgárellenes törekvéseket akarna istápolni. A Philippopolban, Ruscsukban történt oroszellenes mozgalmak mind oly jelenségek, melyek arra mutatnak, hogy az orosz törekvésekkel szemben nem egyedül állunk, s szükség esetén csak a vezérszerepet kell kezünkbe ragadni, s azonnal mellettünk találjuk Szerbiát, Bulgáriát, Törökországot, sőt még a kalmár Angliát is, melyeknek támogatásával és szövetségével még jobban biztosíthatjuk keleti érdekeinket, mint mostani kötött helyzetünkben.

Szóval, ha nem bizonyult volna életrevalónak s érdekeinkre kívánatosnak a német viszony fenntartása, azért nincs okunk még nyugtalanságra, csak vezérférfiaink ragadják meg a kedvező alkalmat a balkáni népek szövetségének létrehozására.

A balkáni népek szövetsége jó kárpótlás lehet nekünk Németország barátságáért az osztrák terjeszkedés ellenében.

A román külügyminiszter Budapesten.
Sturda, a román külügyminiszter, ki kárhozó fejedelmet képviselte királyunknál a galicziai hadgyakorlatok alkalmával, hosszab-

ban időzött Berlinben s Bécsben s most Budapesten van, élénken érintkezve a magyar kormányfőakkal és politikai körökkel. A miniszter fogadta a „P. N.” egyik munkatársát, s kifejezte előtte megelégedését ama kedvező benyomás felett, melyet Budapesten szerzett. Igaz, hogy miniszterelnökünk nem vezetvén házat, a román külügyminiszter a miniszterelnökkel csak a vendéglőben ebédelhetett, de ez semmit sem vont le a találkozás szívélyességéből. Sturda egyéb politikai kitünőségeinkkel is találkozott s mindentűt azon benyomást szerezhetette, hogy Magyarországon élénken fájlatják a román háborút és igen forróan óhajtatják a benső baráti viszonyt Romániával. A miniszterre továbbá igen kellemes hatást tett constátálhatni, hogy a magyar politikuskok mind, a legteljesebben helyeslik azt a felfogást és a magukénak vallják, hogy a dunamenti államok függetlenségét Magyarországnak, mint a maga függetlensége egyik biztosítékát, kell tekintenie és meg is védnie, a miből az következik, hogy ez államok önállóságát akkor biztosíthatjuk legjobban, ha a monarchia támaszkodnak. A miniszter meggyőződhetett arról is, hogy a dacoromanizmusnak az erdélyi részekben való pártolása Romániára nézve igen helytelen politika volna, mert amit ezzel kockáztatna: a monarchia bontása, az reá nézve sokkal becsesebb, mint az az ephemer eredmény, melyet a dacoroman háborúval elérhetne. Végre Sturda tapasztalhatta, hogy mindentűt általános elismeréssel fogadták a magatartást, melyet Románia a bolgár események alkalmával követett. Sturda miniszter a magyar kormányfőakkal és politikuskokkal számos fontos ügyre nézve információt kért s talált, s aligha csalódnak, ha azt hisszük, hogy az ő itteni időzése kedvező hatással lesz a Magyarország és Románia közötti viszonyokra. Ránk már az is örvendetes, — írja a kérdéses lap — hogy a román külügyminiszter, Berlin s Bécs után, a magyar kormányfőakkal Budapesten közvetlen érintkezést keres és meg vagyunk győződve, hogy ez általában a magyar politikai körökre kedvező hatást tesz.

A román külügyminiszternek a fővárosban való időzésére vonatkozólag a „Bud. Corr.” a következőket jelenti: Az itt időző Sturda román külügyminiszter hosszabb értekezéseket tartott Tisza miniszterelnökkel és gróf Széchenyi kereskedelmi miniszterrel. Okunk van azt hinni, hogy a szerződési tárgyalások Romániával legközelebb újra fel fognak vétethetni.

Az ismétli fegyverek. Azon összeg felől, melyet a közös kormány a közös hadsereg számára új szerkezetű fegyverek beszerzésére előirányozni fog, a legkülönbözőbb tudósítások kerültek nyilvánosságra. Biztosíthatjuk, — írja a „Bud. Corr.” — hogy sem az egész szükségletre megkívánható összeg ma-

gassága, sem pedig a jövő évre igénybe vevendő részlet nincsenek mindeddig megállapítva. Annyi azonban kétségtelen, hogy 1 millió ismétli fegyver beszerzése, — több nem szükséges — valamint a tartalék löszerkészlet előállításá, végre az ismétli fegyverek behozatala által feltételezett löszerkészlet szaporítás — körülbelül mintegy 40 milliónyi összköltséget fognak okozni. Az a kérdés, hogy e kiadások hány évre osztassanak fel és hogy az egész hadsereg ellátásuk-e ismétli fegyverekkel, egyáltalában még nincs eldöntve.

A petroleum-vám kérdése vonatkozó tárgyalások a mindkét részen levő kormányok közt, mint a „Bud. Corr.” jelenti, mostanra félbeszakítottak. Mítán a magyar kormány az annak idején megállapított vámtarifá-törvényjavaslata nézve egyáltalában semminemű módosítási javaslata nem volt és az osztrák kormány a magyar miniszteriumnak az osztrák javaslatokra tett legutóbbi viszontjavaslatait elfogadhatatlannak nevezte, az osztrák-magyar vámooneferentia összeülésének szükségessége is annál kevésbé forog fenn, minthogy az osztrák kormány által mellesleg felvetett azon kérdés, hogy az importálandó nyers petroleum az elvámlás előtt megvizsgáltassék, nem a vámooneferentia illetékessége alá tartozik, hanem kizárólagosan mindkét pénzügyminiszternek adminisztratív agendáját képezné.

Szerb püspöki zsinat. Az újvidéki „Sarbazki N. Á. R.” szerint a püspöki zsinat (synodus), mely a verscezi szerb püspököt is megválasztja, folyó hó 30-án jön össze Karlovacon. Mint kir. biztos Cseh Ede fog a synodus munkálataiban résztvenni.

Irodalmi művek fordítóira nézve nem kevésbé fontos határozatot hozott a napokban a kir. tábla, midőn kimondta, hogy az irodalmi művek fordítója ugyanazon jogi tekintet alá esik, mint az eredeti műnek szerzője; minthogy az író fordított művek a többszörözés, közléstétel és forgalomba helyezés ellen az eredeti művekkel egyenlően vannak megvédeve.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése szeptember 21-én.

Elnök az ülés megnyitása után bemutatja Sziklay Ede szépsit képviselő megbízó levelét. Tárgyalás s jelentéséről véget kiadtak az állandó igazoló bizottságnak.

Bemutatja továbbá Székelyfehérvárnak az adókiegészítés alapjául szolgáló tiszta jövedelem és az 1883. XLVI. t. cikkben megállapított földadó mennyiségének leszállítása iránti feliratát. Szatmárnémetinek a magyar hadsereg felállítására vonatkozó kérvényét és Békés-Csaba névű kérvényét, melyben a haza államjogi különállását és a magyar király történelmi méltóságának a hadseregben való elismerését kéri.

Kiadattak a kérvényi bizottságnak. Következett a napirend: a ház első és második ülésének, valamint a jegyzőkönyv és háznaplók megválasztása.

Elsőalelnökké 132 szavazattal Szonnyai Pál, másodalelnökké 126 szavazattal Bánffy Béla gr., jegyzökké Beöthy Algonon (136), Popovics István (138), Szathmáry György (137), Tibád Antal (139), Tors Kálmán (139), Zay Adolf (114) és Zsilinszky Mihály (138), ház-

— Hogyan, rosszul?
— Barátom! Nincs a kertületemhez tartozó kilenc faluban egyetlen egy választó sem, a ki szavazni akar! — Mind kortes akar lenni a választások alatt. Azt mondják, hogy az öt éves mandatum olyan drága lesz, hogy valamennyi kortesnek meg kell gazdagodni az alkotmányos kiadások mellett.

— De hát mi lesz a vagyontalan képviselőkkel?
— A szegény képviselőkkel nem történnik semmi, mert azok nem lesznek képviselők.

A folyosón hallottam ezt a másik dialogot.
— Mi újság?
— Köszönöm pajtás, a lehető legjobb.
— Ah! Kíváncsivá teszel!
— Képzeld kérlek, egészen bizonyosra veszem tegnap óta a mandátumomat az öt éves cyclusra.

— Irigylendő ember! És mi csinálta ezt a változást?
— Egyedüli ellenfelem egy agglégény volt, a kinek a rokonsága olyan terjedelmes a kertületben, hogy a mult választásoknál is csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudtam elérni négy szótöbbséget! És most az ember nőtül!

— Nőtül?
— Igen, egy gazdag cousine-omat veszi el, a ki csak azzal a feltétellel adja oda kezét, hogy ha lemond a jelöltségről!
— És ő lemond?
— Feltétlenül! A menyasszonynak ta-

Az „ARADI KÖZLÖNY” tározója

(Szeptember 22.)

Politika a vonal alatt.

(A t. Házból.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tározója. — Budapest, szept. 21.

A miniszterelnök fakkerte bekanyarodott a Sándor-utczába, — a t. Ház megnyílt. Egyik fővárosi újság hiába hirdette, hogy a cholera időben nem való a t. Házban istent kísértetni, azaz hogy egy pár száz képviselőt beeresztési a füledt levegőjü terembe, mert a kormány nem volt ilyen lelkiismeretes és hagyta, hogy történnék a minnek történni kell. Jó, hogy a ház többsége a kormány többségét képezi egyuttal, mert még valami újabb inventiójú ellenzéki philippikában talán azt olvasnók meg, hogy a kormány pokoli számitással engedte a kész veszedelmebe rohanni az ellenzék táborát, hogy az esetleges catastropheból hasznót húzzon . . .

A ház képe a régi. Az elnöki tribune is csak annyiban változott, hogy a kedves Cornél és Rakovszky nincsenek a jegyzők között és helyüket Beöthy Aldisi és Zay (olvassd czáj) Adolf foglalják el. Ábrányi Cornél különben egy hatalmas arczvágással gazdagabban jött haza külföldi utjából, a mi természetesen sok beszédre adott alkalmat, míg végre Beöthy Algonon kimondta, hogy Cornél a Toljy Pista utját járta a ködös Albionban és egy vöröshajú lady az oka annak az érdekes sebhelynek, mely így bátran viselhetette az — angol-tapaszt. . .

A tipicusabb alakok hűek magukhoz és a helyükhez. Csak Gondos Benedek élénkebb és csinálja a propagandát a nép erkölcesinek a practicus eszközökkel való javítására körül, mióta Békés-Gyulán úgy sikerült neki a leányokat a népkertbe táncba vinni — ital nélkül, de legényekkel. Szegény boldogult Karácsonyi Guidó gróf is, a tisztos fehér hajak korának a kezdetén, rózsaleány-ünnepekre tett alapítványt.

Ez azonban minden malicia nélkül van mondva, valamint az is, hogy Irányi Dániel a régi gazdasszonyán túladott, mert — oh Diu immortales! — bir szerint férjhez akar menni . . .

Csanády bátyánk új és igen merész salto-mortalen esett túl. Tessék elképzelni — „szegre akasztotta” a régi parókáját. Most a sokat emlegetett szegre akasztott elveket hogyan fogja ő interpellálgatni!

Az első „Kraftausdruck”-ot különben már az első ülésen kivágta a jeles öreg tigris és mint önk is tudják, ő Felségét is „alkotmányértessel” hozta kapcsolatba. E piramidális bolondságra az öreg pártfelei szépen leültették.

Szilágyi Dezso a császár kabátját még mindig vonalnyira kitölti, és egy ex-pártvezérhez illően nyjas és leereszkedő, úgy hogy alig hinné valaki, hogy a hatvani-utczai csánóban a legaristocraticusabb menueul conserválja magát azokért az emésztő gondolatokért, melyek a piros bársony szék körvonalait ismételtlen oly nagy távolságra viszik az embertől. (Hogyne, mikor ez a Fabiny kezd a

legnépszerűbb igazságügyminiszter lenni, még az ügyvédek előtt is.)

Apponyiról az a bir, hogy Jászberényben időzése alatt kiváló modora és politikai fellépése által igen sok hívet szerzett — a „Catholicus Szemle”-nek. A Szent-István-Társulat világi feje különben közelebbről egy kiáltványt fog az ország összes „mésékelt” vért választóihoz intézni, melyben kifejezést ad azon régi példaszónak, hogy a jászberényi beszámoló egyforma hatáson tekintendő a kőrösi szentelvízzel . . .

Apróság Kőrös! Múltatznak emlékezni, hogy mikor Nagy-Kőrös és Kecskemét — a többek közt — a gyorsvonatért versengtek, hát a dolog úgy dőlt el, hogy Kőrösön a vonat megállott egy percze, Kecskemét előtt pedig csak futyolt.

Ilyenforma most a szélsőbal két töredékének a harezsa a delegatio kérdésében. Az ifjabb elemek, élükön Ugronnal és Barthával, azt vitatják, hogy a mostani állapotban a külfügyekre a pártnak nincs semmi befolyása és ugy vannak Kálnokyal, mint Kecskemét a gyorsvonattal, hogy csak futyól nekik és azt mondja, hogy meggyünk tovább. Az öreggek pedig Irányi, Madarász és egy pár ifjúdreg, úgy tartják, hogy nekik nincs semmi közük ahhoz az ördögös masinához, mely a delegatiókba visz és még a futyút se kívánják hallani.

Hogy a kérdés hogy fog megoldódni és egyáltalán tisztázódni fog-e rövid idő alatt, azt még Bartha Miklós sem tudja, pedig ő ujab-

nagygyá egyhangulag Visontai Kovács László választotta meg.

Elők: T. ház! E szerint az alelnökök, a jegyzői kar és a háznap meg lévén választva, a megválasztottak kötelezőleg teljesítésére utasítottak és nevéik a házszabályok 24. §-a értelmében Ö Felségének a miniszterium utján felterjesztetni határozatnak.

A mai ülés napirendje ki van merítve. Azt hiszem, ezúlszerű lenne már most kijelenteni, hogy mily tárgyak azok, melyek a legközelebbi időben a t. házat foglalkoztatni fogják. A szombati ülésre, azt hiszem a közgazdasági bizottság jelentése a fűmei és nyugati kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetéséről szóló törvényjavaslat tárgyában lenne kitéendő.

Ezt megelőzőleg azonban a t. ház napirendi határozata szerint a megválasztottak a házszabályokban határozott 12 bizottsági tagjait, a melyeknek számát is méltóztatott a t. ház megállapítani. (Helyeslés.) Mindezt úgy hiszem, a csütörtökön délelőtt 11 órakor tartandó ülésen méltóztatnak megválasztani. (Helyeslés.) Ezen ülésnek aztán más tárgya nem lenne és akkor ugy gondolom a 12 bizottságra a szavazatokat egy felolvasásra lehetne beadni. (Helyeslés.)

A horvát képviselő urakat kérem, hogy azon bizottságokra, melyekre eddig szavaztak, szavazataikat beadni méltóztatassanak és pedig a közlekedési, a naplóiról, a pénzügyi, a számvizsgáló, a véderő és a zárszámadási bizottságokra.

A bizottsági választásokat megelőzőleg a házszabályok szerint az osztályokba való kisorsolás fog megtörténni.

Ezzel az ülés véget ért.

TANÜGY.

Párhuzam az osztály- és váltakozó rendszer között.

(Előadott a szegedi tanítók aradi tanulmányútjának diátlésén.)

I.

Hazánkban az elemi oktatásügy terén kiválólag az osztály- és váltakozó rendszer dominál. Arad és Szeged szab. kir. városok tantervéi napirendre tűzték eme rendszerek behatóbb megvitatását azon különbséggel, hogy míg az aradiak között a váltakozó rendszer beszűntetése ellen irányuló mozgalom indult meg, addig a szegediek az ott esedeztetett divó osztályrendszer beszűntetése mellett kívánának eszmeharcot indítani.

Nálunk két áramlattal találkozunk. Az egyik leginkább a korosabb tanítók áll, a másik pedig a fiatalabb generáció tagjaiból tömörül az általuk kibontott zászló körül, mely utóbbiak a váltakozó, előbbiek pedig az osztályrendszer híveinek vallják magukat. A szegedi kartársakat fogadó bizottság előkészítő ülése csekélyes mértékben bizta meg ezen kettős kérdésnek tanulmányozása s előadásával s így ennek alapján bátkorkodni ezeknek tárgyilagossá fejtegetésére bocsátkozva, egyéni nézetemnek kifejezését adni. Elfoglalt álláspontomat a következőkben van szerencsém előadni.

Nem lesz talán felesleges — ha bár futólag is — azon kérdéssel foglalkozni, hogy mely indokok vezették az aradi korosabb tanítókat az osztályrendszer kérdésének szövegére hozására s a hatóságoknál e tárgyban megtett lépésekre? E kérdésre a következőkben bátkorkodni megadni a feleletet.

Városunk érdemes és hívatásának kellő magaslátan álló iskolások egy idő óta azon elvi álláspontra helyezkedtek, hogy az trespésze jövő tanítói állásokot ezután lehetőleg fiatal, majdnem a képezde falai körül kiképző, jeles képzettségű nyert tanárokkal töltsék be. Ezen elvnek alkalmazása a fennálló váltakozó rendszer mellett sok financiaiális szempontokból azonban nem, mert a váltakozó rendszer mellett sikeres eredményt csak a gyakorlati terén kipróbált tantervek képesek felmutatni.

Bocsnatot kérek ezen első s első tekintetre elfoglalt felfűnő álláspontom, melynek valóságát igyekszem beigazolni.

karékpénztári könyvekben 40,000 forintja van.

— Bah! Hiszen így előre fizetik a választási költségeket...

A folyosó reng a habotától.

Ime a harmadik.

— Hallottad?

— Mit?

— Zalabéry nem lép fel a jövő nyáron!

— ???

— Titok...

— Talán nem akarja támogatni az ellenléket?

— De igen, csak hogy most a választói nem akarják — támogatni...

Ami a minisztereket illeti, igen friss és viruló színben vannak.

Széchenyi gr. Kemény br. és Szapáry gr. a sok lemondási és tárczacserelési hírek dacára, kitűnően érzik magukat és állásukat. Szapáry mosolyog a Széll Kálmán híreire és nem akarja, mint finom gavallér ember alkalmazni az ellenzéki lapokra az a közmondást, mely bizonyos szelek fúvásáról tesz említést.

Kemény Gábor br. nem tudja elképzelni, hogy micsoda börtöncsoport csapott fel újságíróknak, hogy olyan geschäftszagu hírek jelleme meg minduntalan a magyar államvasutak bérbeadásáról.

A kormányelnök a hatalmas győző benyomását teszi az emberre, ki minden újabb küzdelem előtt elfelejti a régi viharait. Most is éppen olyan általános, feszült a figyelem mikor felszólal és most is éppen olyan marcanis a fellépése mint mindig.

Egy szóval ő még mindig a szó nagy jelentőségében: Tisza Kálmán.

Egy ur a karzatról.

Mindenek előtt bátkorkodni a t. értekezlethez ezen kérdéseket intézni: 1. A tanítási sikerének biztosítására szükséges-e e gyakorlati terén szerzett jártasság? 2. Lehet-e eredményes az oktatás gyakorlati tapasztalat hiányában? 3. Meg van-e ezen kellek ama fiatal kartársaknál is, kik csak igen rövid ideig vagy még egyáltalán nem is működtek a gyakorlati terén?

Hogy az elméleti ismeret elégséges volna magában is a tanítással eredményessé tételére, azt komoly és elfogulatlón ment szakember nem állíthatja, a mint nem tagadható az sem, hogy az oktatást gyümölcsözővé, a gyakorlati tapasztalat teszi. Már most ezekből kivonható a 3-ik kérdésre adandó felelet is.

Ezekből azonban azon ellenvető következtetést vonhatni le, hogy tehát ezek szerint a képezdekből kikérült tanítók kezébe nem lehetne nyugodtan letenni egyik osztály vezetését sem. De igen, csak hogy nem a váltakozó rendszer mellett; mert az nem képezhet soha gyakorlati rendszert, nem pedig azért, mivel alig hogy egy rövid tanév alatt — p. o. az I. osztályban — némi jártasságra megállapított módszerre tesz szert, már egy új általa még kevésbé kultivált tér áll előtte. T. i. a II. osztály feladatának eredményes megoldása, s mire körülbelül bele találja magát új helyzetébe, már ismét lejárt a tanév s újlag terra in cognita áll előtte a III. osztály képében, ahol az egész tanév alatt experimentálnia, küzdenie kell az ismeretlen viszonyokkal, amely küzdelem végét csak a IV. oszt. befejezése után éri el, de ekkor is csak látványlag, mintán ismét az I. osztályba kerülve, az ott négy évvel ezelőtt megállapított tervét és módszerét elmosta memóriájáról a négy hosszú év s megint a kezdet nehézségeivel áll szemben. Uraim! ha valaki négy évig egyetlen szót sem ejtne ki, eltejeitene a beszédet.

Hogy mily kínos helyzet négy év múlva az I. osztályban kezdeni a gyepöréshez hasonló munkát, azt észlelhette és tapasztalhatta közlünk mindenki, aki ezen tortúrán egy párszor keresztül ment. De nem azért állítom nevének az I. osztályt, mintha ez emberi erőt meghaladó munkát kívánna s feltételezne, hanem azért, mert négy évi távollét tőle hosszú idők arra, hogy a 6 éves gyermekkel való bánásmódot illetőleg kiközösítjük az ember a rendes kerékvágásból. Még a gyakorlati terén edek hosszú során át működött s tapasztalatokban gazdag tanerők is a lelki küzdelmek hosszú processust kell kiállni, a mig ismét otthozossá lesz ott; hát azon kezdő fiatal ember, a kinek még hiányzik a gyakorlati tapasztalata, a küzdelmek mily halmazával találkozik!

Az indokok közül tehát ez volt az egyik, a mi a váltakozó rendszer beszűntetésére, illetve annak kérelmezésére ösztönözte az aradi korosabb tanítókat, kiknek megkristályosult ama meggyőződése, hogy ezen rendszer nem képez gyakorlati tanítót, az iskolának pedig erre szüksége van. Tehát nem alacsony indok vezette őket, hanem maga az oktatásügy.

A ki tudja, miből áll a váltakozó rendszer, annak lehetetlen elzárkózni ama kérdés elől, vajjon nem lehet-e a gyermekképzés az által egyoldalú, ha négy éven át — 4 osztályból állván nálunk az elemi oktatás — egy és ugyanazon tanító vezetés alatt áll a gyermekereg, különösen akkor, ha — mint újlag hangsúlyozom — tapasztalatlan kezdő vezetés alá kerül? Hát még akkor, ha nem is éppen kezdő, de kevésbé lelkiismeretes a tanító, mert — biz sajnos, de — ilyen is lehet! Mi lesz az esetleg lelkiismeretlen tanító keze alá került s elhanyagolt növendékeiregől?

Mérés s kevésbé sikerűs lenne annak czáfolatára vállalkoznom, hogy a váltakozó rendszer bizonyos mérvben egyoldalúvá fajulhat, s ezen egyoldalúság nem lehet előnyére, sőt határozottan kárára a növendékeiregnek, mely az esetleges hiányos képzés és fogyatékos nevelés következtében egész életére hátrányos kihatással van vagy lehet. S ezen okoskodásra nem az elmélet, hanem egy decennium alatt szerzett tapasztalat vezette azokat, kik eme rendszernek beszűntetését az oktatásügy érdekében kívánatosnak találták s a kik ennek meggyőződésselreleg kifejezését adták.

Ha tehát a váltakozó rendszer nem képez gyakorlati tanítót, s meg van nála a lehetőség arra, hogy a tanító az egyoldalúság veszélyes terére tévedhet, nem-e kötelezős ezen rendszer megszüntetése ellen sikra szállni s az érvek mérlegbe vétésével oda törekedni, hogy az egy más, a célunk megfelelőbb rendszernek adjon helyet?

Vajjon nem áll-e némi összefüggésben a váltakozó rendszerrel azon tapasztalati tény, hogy az aradi középiskolák I. osztályaiban nyakra-főre buknak a növendékek? Nem állítom ezt mereven, de rédek tagadását sem merem kockáztatni, azonban mint kutató az okozati összefüggésre eme tényben némi anyagot vélek találni annál is inkább, mivel ezen körülmény akkor, a midőn még Aradon az osztályrendszer volt életben, ily feltűnő alakban és mérvben nem nyilvánult az.

Azon sajátosságok lakviszonyok, melyek tán az ország egyik provinciaiis városában sem uralkodnak oly kirívóan, mint Aradon, hol a lakváltások havonként ismétlődnek, lehetetlennek teszik azt, hogy a tanító az I. osztályi törzsnövendékeit felvezethesse a IV. osztályig. Aikalmunk volt tapasztalni, miszerint a 3. és 4-ik fokozaton, illetve osztályokban a törzstanulóknak alig néhány százaléka maradt meg s a túlnyomó rész majdnem egészen más intézetek növendékeiből szokott alakulni. Ez ismét oly tény, melyet sikerrel megközelíthetünk, de a melyből azon kérdés bontakozik ki, vajjon váltakozó rendszer az olyan, a melynél a törzstanítványok mindégyre elfogyván, a túlnyomó rész idővel más intézet növendékei képezik? Nem-e figyelemre méltó fontos akadálynak tekinthetők-e az itt változtak arra nézve, hogy azok a rendszerre hátrányos befolyást gyakoroljanak s annak szerinti értelemben végtelenszerűen gátolják?

A váltakozó rendszernek csak akkor volna értelme, ha 1-ór egyenlő szakorok volna az csoportosíthatók és 2-ór ha a törzsnövendékek létszámát az idegenek, vagyis más intézet növendékei nem zavarják. De sem az egyik, sem a másik nem képzhető, mivel lehetetlen az embereket egyenlővé tenni s az itteni speciális lakviszonyokat megváltoztatni.

Semmi titáni erő nem lenne képes ezeknek megváltoztatására, melyek legkevésbé sem kivesnyelendők akkor, a midőn eme rendszernek fontosságát tulajdonítunk. Eppen azért sulyt fektetnek Arad város korosabb tanítóit ezen körülményekre is akkor, a midőn meggyőződésként követve, beszűntetésére vonatkozólag a kezdeményező lépés megtételére magukat elhatározták.

Miként hallani méltóztatnak, ezen nyomattékkal bíró indok sem légből kapott, hanem tapasztalati tényen alapul s mint ilyen, alapos figyelmet érdemel.

Caik János, igazgató-tanító.

(Folyt. köv.)

Külföld.

A spanyol katonai putsch. Ujjab jelentések szerint úgy látszik csakugyan putsch volt a katonai zavarás Madridban, s az a berlini távirat, mely a köztársasági párt teljes diadalát jelenté, bizonyosan az idegességükről ismeretes tözsei körükből ered. A köztársaságiak száma Spanyolországban az utóbbi időkben meglehetősen gyérült. Legkiválóbb egyének elháltak, vagy belátva eszméik kivethetlenségét, visszavonultak a politikai küzdelmek teréről. A carlisták száma szinte jelentékenyen apadt és legutóbbi kísérleteik sikertelensége meggyőzhette őket róla, hogy Spanyolország többé nem az a politikailag termékeny talaj, hol egy-egy kidobott jelszó elég a polgárbőru borzalmaikt felidézni. A regens-királynő iránt érzett sympathiákat a spanyol népnél jelentékenyen fokozta a szerencsétlen ötégyé iránti részvét érzete s valóságos ózinta ragaszkodással változtatni az, hogy uralkodót adott az országnak. Sagasta bölcs és eredménydús kormányzata, ama komoly igyekezet, melyet a kormány Spanyolország anyagi viszonyainak javítására, hatalmi sulyának emelésére fordít, jó hatását nem téveszté el a népre, s bizony nem csodálható, ha ez, a családok ígéretek mámorából kijózanulva, határozottan és színtelen állást foglal a carlismus és a republicanismus közt a legitim király mellett s visszautasítva ama befolyásokat, melyek a lázadás útjára akarják vezetni, megmarad a rend és a nyugalom álláspontján. Hitegel az anyagi terén, sulyát a hatalmak concertjében mi sem ronthatja jobban az ilyen cselekedéssel az országoknál. Hosszu időre van szüksége, mig kiheveri a tiz-tizen év előt lefolyt, s egymást gyorsan követő állami átalakulásokat, melyek mindannyiszor alapjában ingatták meg állami életének szilárságát. Hogy ujjab rázkódások következzenek be, az a mindenek fölött álló hazafiai szempontból, a legfatigáltabb pártmber sem tarthatja kívánatosnak, és így csak örömlni tudnak Spanyolországban az ujjab híreknek, melyek szerint a putsch véget ért.

A putschot Barcelonában kellett volna az eredeti terv szerint megcsinálni, de utóbb ettől elláttak, s a madridi helyőrség egyes csapatait szemelték ki erre a célra. Az „Agence Libre” a következő madridi táviratot küldte szét: F. hó 19-én éjjel fél 12 körül a St. Gil kaszárnyában levő gyalogság egy része fellázadt, s lerombolta azt a közfalat, mely a kaszárnyában a gyalogságot a lovasságtól elválasztotta. Miután három tizedt megsebesítettek, a mintegy 300 főre tehető lázadó csoport az utcára rohant, a köztársaságot élteve. Más csapatok is esatlakoztak a felkelőkhez, kik hatalmukba kerítették a déli vasutat, de csakhamar szétkergettették. B e l l a r d e táborok, a ki nem akart a felkelőkhez csatlakozni, halálisan megsebesült, Mirasol gr. a tüzérség ezredese megöletett. 40 felkelő arra kényszerítette az állomásokon, hogy külön vonatot bocsásson rendelkezésükre. Ezzel aztán elmenekültek, s üldözésükre egy másik különvonat indult.

Madridból szeptember 21-éről érkezett hírek constalták, hogy a nyugalom teljesen helyre van állítva. A zendülők megadták magukat. Uj-Castiliában kihirdették az ostromállapotot.

Bulgária és Oroszország kibékülése. A Havas-ügynökség jelentése szerint két ujjab eset kíséreltetni ismét Bulgária és Oroszország kibékülését. Az egyik a szombati barquette, melyen számos pohárköszöntő mondta és Stambulow és más személyiségek oly szavakat használtak, melyeket aztán az orosz consulatusnak besugattak. Az orosz consul állítólag panaszt is emelt volna, hogy szöbba hozták a czárt is, de a bolgárok határozottan azt állítják, hogy a czárról szó sem volt és nevé sem emittették. A másik az államszinyben résztvevők megbüntetésére vonatkozó jegyzék, melyre a választ a bolgár kormány átnyújtotta az orosz consulnak.

Karawelov szereplése. Karawelov állása a regensségen heves támadásoknak van kitéve. Grujev és Benderu kijelentették, hogy tudomása volt neki a Sándor fejedelem elleni összeesküvésről s ez elég arra, hogy a közvéleményt ellene felizgassák, jóllehet bebizonyult, hogy Karawelov az összeesküvésben nem vett tényleg részt, sőt annak kezdetét fogva ellenszolgált. Stambulow és Mutkurov különben Karawelovtól nem akarnak elszakadni.

Legujabb posta.

A mi Oroszországnak nem teszünk. A Bulgáriából érkező legujabb hírek egyáltalán nem kielégítők. Még messze van a várt nyugalom, melyre az országunk szüksége van. Minden tekintetben illendőbb s hasznosabb lett volna a multtal lehetőleg keveset foglalkozni, hogy kikerültesseken a vádaskodások, az elidegenedés és a conflictusok. Távol ettől, mindennap ujjab és ujjab hír érkezik valamely időszerűtlen tüntetésről, mi nem jó jel a jövőt illetőleg, a mennyiben azt mutatja, hogy a felszinen levő politikuskok arra törekednek, hogy vizsályt és veszekedést, nem pedig békét és kiengesztelődést hozzanak létre. A sobjrane elé törvényjavaslatot terjesztettek, melynek értelmében a hadügyminiszter felhatalmazatik, hogy a haditörvényesített tetszése szerint a rangfokozati különbségre való tekintet nélkül alakíthassa meg. Te-

kintetbe véve azt, hogy milyfélénkké vált a küzdelem és az ellenségeskedés a pártok között, fogalmat alkothatunk magunknak arról, hogy mily szörnyűségekre adhat e törvény alkalmat, ha a forradalmi időkkel jelölt szünettelésséggel alkalmazatik. Az a tulhajított sietés, melylyel a választásokat a nagy nemzetgyűlés részére elrendelik, szintén nem jó jel. Úgy látszik, hogy nem akarnak a népnek időt hagyni a magfontolásra. Tetejébe aztán irányadótának meg a választási törvényt is olyanténként, hogy bármily csekély számú választó is adhatna mandatumot, mi által könnyen elérnének a választók többségének megfélemlítése és az, hogy a többség az oly kerültekben, hol gyanusnak tünik föl a hatalom kezelői előtt, a választástól teljesen távol tartassák. (Ezt persze egyik félhivatalos orosz lap írja, a mi kétségtelen jele annak, hogy az irányadó orosz politikai körök egyáltalán nincsenek melegegedve a Bulgáriában eddig elért eredményvel. Szerk.)

A madridi „putsch”-ról jelentik 21-ikeről, hogy az előtti napon 85 katonai és 19 polgári egyen fogatott el. Hivatalos táviratok szerint a zendülő Vicalvaro mellett megveretvén, Morata felé vettek vissza. A „Correo” szerint csak egy 40 főnyi lovas csapat tartja meg magát. Mint-hogy a kormány attól fél, hogy a forradalmi mozgalom elterjed a vidéken, elrendelte több forradalmár elfogatását. A regens királyné híret vévén az iteni eseményekről, elhatározta, hogy visszatér Madridba, arra a hírre azonban, hogy a zendülők szétverettek, vasárnapi halasztotta visszatérését. A lázadók maradványa Colmenar felé menekült. A szabadelvű kör elhatározta, hogy a királynét a pályaudvaron fogadják, hódolatát fejjeze ki neki és a lázadás ellentiltakozók.

TÁVIRATOK.

Majthényi főispán párbajban súlyosan megsebesült.

Budapest, szept. 22. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Mazon végbe a pisztolypárbaj b. Majthényi László hontmegyei főispán és a honti ellenzék tagja Szabadhegyi Géza között. Majthényi főispán súlyosan sebesült.

A cholera Budapesten.

Budapest, szept. 22. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A legutóbbi 24 óra alatt 57 cholera-betegedési és 15 cholera-haláleset fordult elő.

Előfizetési felhívás

„ARADI KÖZLÖNY”
politikai napi lap
(megjelen vasárnap és ünnep utáni napon is)
1886. évi utolsó (okt.-decz.) negyedére:
helyben, házhoz hordva... 3 ft — kr.
vidékre, postai szétküldéssel... 3 ft 50 kr.

Az „Aradi Közlöny” előfizetői a „Gombostű” cz. szépirodalmi havi közlőnyt díjmentesen kapják.

Nehogy a szétküldésben fennakadás történjék: kérjük az előfizetési pénzeket legcélszerűbben postautalvánnyal — f. hó végéig beküldeni.

A szétküldés ellen felmerült panaszok alapos orvoslását eszközöltük. Hirdetéseik jutányos, kereskedelmi hirdetések fölötté olesó áron vétetnek fel.

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

NAP T A R.
Szeptember 22. Csütörtök. — Róm. cath. napt. Thekla sz. vt. — Prot. napt. Thekla. — Görög-napt. napt. (szept. 11.) Theodora. — Nap kel 5 óra 49 p. Nyug. 5 óra 58 perc.
Okt. 4. Csanádmegyei közgyűlés.
Okt. 10. Csanádmegyei gazdasági kiállítás megnyitása.

HIREK.

Arad és Vidéke.

A szüret Aradmegyében. Aradmegyei törvényhatósági bizottsága tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgya a megyei promontoriumok szüreti határidejének meghatározása volt. Ez egyedüli tárgy is elég alkalmas volt arra, hogy meglehetősen nagy számban összegyűjtse — a szőlőbirtokosokat és hogy egy olyan hosszú vitát provokáljon, melyben mindenki legalább egyszer, N a c h t n é b e l Ödön pedig legalább háromszor szólhatott. Az igaz, hogy olyan is volt ez a kérdés, hogy mindenkinek a saját érdekét, illetve szőléjét kellett védeni egyedüli kivételével az alispánnak, a kinek tudvalevőleg nincs is szőlője. — Az állandó választmány azt javasolta, hogy a déli promontoriumokon (G y o r o k, M é n e s, Radn a, stb.) október 4-én, az északiakon pedig (V i l á g o s, M u s z k a, B o r o s - S e b e s, stb.) október 11-én legyen a szüret. A javaslat első része ellen kifogást alig hallottunk, miután ez megegyezett magoknak az egyes hegységeknek ki-

vánságával. Az északi promontoriumok hegységeire nézve azonban, bár ők is 4-ére kérték a határidőt, az állandó választmány azt október 11-ére vélte megállapítandónak. A javaslat e része már nagy vitára adott alkalmat. Némelyek, mint N a c h t n é b e l Ödön, V á s á r h e l y i Béla, H a u s e r, R a s k ó az állandó választmány javaslatát pártolták azon indoklással, hogy a szőlő megéretlen, mások azonban, mint B o h u s István, S á n k a, P á l f f y, V a r j a s s y és N a c h t n é b e l a hegységek kérését kívánták teljesíteni. Mikor aztán a vita már annyira elnyult, hogy a törvényeségi bírák is sorra kezdtek beszélni, az alispán szavazástrutete ki a dolgot, midőn is határozattá lett, hogy a törvényhatóság teljesíteni kívánva a hegységek kívánatait, az egész megye területére vonatkozólag október 4-ére tüzte ki a szüreti határidőt kivételével Draucz és Aranyág hegységeket, melyekben a szüret — saját kívánatukra — október 11-én veszi kezdetét.

Jótékonyág. Dr. Winter Adolfné szül. Deutsch Sidonia, boldogult szülei Deutsch József és Deutsch Józsefné szül. Barth Katalin urnó emlékére a hála és kegyelet jeléül az „aradi polgári jótékony növegyet” alapítókéj 100 frtos adománnyal sziveskedett gyarapítani, mely nagylelkű és nemes adománnyal ezen egyfel által támogatott árva legnégyebb hálját ezután is örömmel fejezzék ki. Öv. Burgly Jánosné, fővédasszony. Dr. Múlek Lajos, egyll. titkár.

Az aradi új postafőnök. báró Purzel Andor tegnap foglalta el új hivatalát, mely alkalmával a helybeli postatisztek tisztizkara — testületileg tisztelgett.

Megvert egy betegét. Baranyi Agnes biharmegyei illetőségű nő bement az aradmegyei közkórházba betegnek fekvő barátját meglátogatandó. A barátó ágya mellett egy nő feküdt, ki csak tegnap adott életet egy újon születő gyermeknek. Evvel Baranyi beszégetése eréd, mely reszekedés és azután verekedéssé fajult, s Baranyi Agnes elkezdte a nőt ütlegelni s fojtogatni. Az apólon, ki mindenütt van, csak ott nem ahol kell — végre valahára a nagy zaj és sikoltásra előkerült; s a harciasz matronát lefegyverezték és átszállították a rendőrségre, hol egyszer s mindenkorra elejét veszik az ilyen bemutatásnak.

Jóváhagyott alapszabályok. Az aradi pincesz betegsegélyző- és temetkezési-egylet alapszabályai a helygyminiszter által jóváhagyattak.

A családai tekintetből felmenthető hadkötelesek vagyona maximumán meghatározása kérdésében értekezlet tartott tegnap a megyeházán. A jelenlegi gyakorlat szerint ugyanis a hadkötelezettség alól családai tekintetből felmentettek az oly hadkötelesek, kiknek s illetve szőléiknek vagyona legfeljebb egy urberi sessiót tesz ki. — A honvédelmi miniszterium ezzel szemben azt vette czélba, hogy a mérték ne sessio vagy holdszám, hanem a kataszteri tiszta jövedelem után számítottassék ki, illetve állapítottassék meg. — Az értekezlet, melyen a megye alispánjának elnöklete alatt több földbirtokos, megyebizottsági tag és több községi jegyző vett részt, a kérdés fölött végleg nem határozhatott, hanem abban állapodott meg, hogy a megye minden községéből adatok gyűjtessenek az iránt, hogy egy egész, fél, negyed s háromnegyed sessio föld után mennyi a kataszteri tiszta jövedelem maximuma és minimuma közösenként. — Ez adatok begyűjtése után a kérdés fölött ujjab értekezlet tartatik s annak megállapodása az állandó választmány utján a törvényhatóság közgyűlése elé terjesztendő fog.

Főkapitányi figyelmeztetés. A cholera elleni védtézkedések szigorú keresztül-vitele érdekében a főkapitányi hivatal figyelmezteti a lakosságot, hogy a büzterjesztő helyek desinfiálásánál annál inkább eszközöltessék, mert már most a mulasztók ellen a legszigorubb büntetés fog alkalmaztatni.

Uj homokbánya. Miután az idej nagy építkezés folytán az eddig használt homokbánya teljesen kiürült, a kapitányi hivatal etörvényesített tett uj homokbánya kijelölése végett.

Mi különbség van a cholera-nostras és az ázsiai cholera közt? Egy fiatal polgártárs kérdi az utcán barátjától, hogy mi különbség van a cholera-nostras és ázsiai cholera közt? Igen egyszerű, lón a válasz, ha te halsz meg, az cholera-nostras, ha pedig én halok meg, az aztán ázsiai cholera.

Pokolvárnak áldoztat. M e n g y i György 52 éves peckás lakos e hó 15-én hirtelen elhalálozván, az eset hivatalos eljárás tárgyaá tétetett, mely alkalmával — mint lapunknak írják, — a vizsgáló orvos az elhunytunk bal keze kis ujján egy 20 krros nagyságu, a gyűrűs ujján 10 és 20 krros nagyságu, s a jobb középső ujján egy borsószem nagyságu fekete hólyagot fedezett fel, melyeket pokolvárnak s a halál okának állapított meg hivatalosan.

Az Andrányi Gusztáv boltjában történt lopásra vonatkozólag a következő részletek közlésére kértünk fel: A tolvaj valami K r i p nevű, valamikor ugyanazon üzletben volt alkalmazva, de betegsége miatt állását elvesztette, s nyomorában többször fordult segélyért egy ház főnökéhez, mint a segédkehez. A jelzett időben is látták a segédke bemenni, de azon hitben, hogy főnökkel van dolga, nem igen néztek utána, így történhetett aztán, hogy a helyiséggel ismerős egyen alkalmas buhvélyt talála az üzletben maradt a déli időben is, mikor a személyzet ebédjét nem elköltei, mikor is az asztal fölött felfigyeltvén onnan 85 frtot elemelt, s a bolt kinyitása után föltartóztatás nélkül távozott. Aradon azonban nem mert maradni és R á c z M a r i kedvesével Temesvárra utazott. A rendőrség nyomukba jöven, követte őket Temesvárra is, s a nőt sikerült elfogni, de

PROBST KÁROLY és TÁRSAI

ezenel tisztelettel jelentik, hogy

női ruha és felöltő-készítő-osztályuknak

egy egész új és a jelenlegi követelményeknek megfelelő irányt adtak, a mennyiben az eddigi viszonyt volt szabójukkal megszakították és annak helyébe egy kitűnő külföldi szakembert alkalmaztak, ki a külföldön és Bécsben a legelső szabóműhelyek élén számos évek óta működött.

Ezen új előnyös berendezés, valamint a legjobb munkaerők alkalmazása által képesek vagyunk a legmagasabb igényeknek minden tekintetben megfelelni, s úgy szabás, mint kivitel tekintetében mérsékelt árak mellett becses vevőinknek a legelőkeltebbet nyújtani.

Egyszersmind van szerencsénk tudósítani, miszerint

őszi és téli divat-ujdonságaink, ugyszintén legújabb divatu felöltők

nagy választékban megérkeztek, s a nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérve, magunkat ajánljuk.

Mély tisztelettel

PROBST KÁROLY és TÁRSAI.

578-4.10

CACAO
és
CHOCOLADE

VICTOR

SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállításon a legmagasabb díjjal, a kitüntetésilevel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyük és cégünk alatt valódiak. Kapható minden hírneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, **Aradon**

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.
Victor Schmidt & Söhne,
cs. kir. orsz. enged. gyárosok.
Gyár és központi szétküldési hely: **Bécs,**
V. Allee-gasse, Nr. 48. (a déli vasut mellett.)

18597./III. sz.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Budapesten.

Pályázati hirdetmény,

A m. kir. államvasutak Ó-miskolczi állomásán folyó évi október hó 1-ső napjától kezdve megürült vendéglői üzlet bérléte iránt nyilvános pályázat nyitottatik.

Felhívattak ennél fogva mindazok, kik a vendéglői üzletet bérbe venni akarják, hogy szabályszerűen bélyegzett és kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat f. é. szeptember 28-áig a m. k. államvasutak budapesti üzletvezetőségének forgalmi osztályába benyújtani sziveskedjenek.

Ugyanott a vendéglő bérlétere vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Budapest, 1886. szeptemberhő 20-án.
Az üzletvezetőség.

300/223-1886. k. i. b.

Hirdetés.

A nagym. m. kir. közmunka és közlekedési miniszterium 1886. évi augusztínshő 15-én kelt rendeletével Arad-belvárosi fürdő-utca szabályozása végett szükséges Deák-Ferencz-utcai 10. sz. Eichner Jánosné-féle területek megszerzése céljából a kisajátítási eljárást elrendelte.

Az 1881. évi LX. t. cz. 33. és következő szakaszaiban elrendelt bizottsági eljárás határidejéül Aradon, a városház emeleti kis termé-

ben 1886. évi októberhő 25-ik napjának. d. e. 9 órája kitűztetik, melyre az érdekeltek azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg.

Arad sz. kir. város közigazgatási bizottságának 1886. szeptember 11-én tartott üléséből.

A főispán ur ó méltósága távollétében
Salacz.

polgármester helyettes elnök.

Órák

HUSSERL J. VILMOS és TÁRSA

Aradon.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tiszteletteljesen tudatni, hogy Aradon,

Deák Ferencz-utca 42. sz. a.

a takarékpénztári épületben mindennemű legkitűnőbb szerkezetű zseb-, inga-, schwarzwaldi- és ébresztő-

ÓRÁKBÓL

nagy raktárt nyitottunk.

Mindenféle órákat a legutányosabb árakon és kiváló előnyös feltételek mellett

részletfizetésre

is elárusítunk.

Mindenféle **órák javítása** gyorsan és pontosan eszközöltetik, a legutányosabb áron **két évi jótállás** mellett elvállaltatnak.

Becsés látogatását kéri

kiváló tisztelettel:

Husserl J. Vilmos és Társa.

520-7.50

részletfizetésre is.

Egy a jegyzői teendőknél, de különösen az adóügyekben jártas

jegyzői irnok

kedvező feltételek mellett alulirotnál azonnal alkalmazást nyerhet.

Mikalaka, 1886. szept. 21.

Macsiniák Sebő,

jegyző.

595-2.3

14386-886.

Aradmegye alispánjától.

Hirdetmény.

A vízjogi törvény (1885. évi XXIII. t. cz.) 189. §-a, valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nm. földmívelés-, ipar- és kereskedelmi és a közmunka és közlekedési m. kir. miniszter urak által egyetértőleg mult évi decz. hó 31-én 45689. sz. a. kibocsajtott általános rendelet 87. §-a alapján felszólítom az Aradmegye területén fennálló víziművek és vízhasználati jogosítványok tulajdonosait, hogy a jogosítványaikra vonatkozó engedélyt **1886. évi november 1-ső napjáig** hozzam irásban mutassák be, vagy pedig irásban igazolják azt, hogy víziműveik 1886. évi januárhő 1-je óta háborítlanul fennállanak anélkül, hogy mások jogosult érdekeit sérténék, és mint ilyenek az illetékes hatóságok által károsoknak találtattak volna.

Megjegyzetetik, hogy a bejelentések a vízjogi törvények 191. §. második bekezdése értelmében bélyegmentesek.

Ezen bemutatási, illetve igazolási kötelezettség minden hatósági engedélyre szoruló vízmunkákat tulajdonosára kiterjed, tehát öntözési, lecsapolási, ármentesítési, ipari-vállalatokra, malmokra, továbbá nyilvános és magán csatornákra, mesterséges víztartókra, védgátákra és zárlipekre egyaránt érvényes.

A kik jogosítványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a fentkitűzött határidőben nem jelentkeznek; azoknak vízművei az idezett törvény 191. §-a értelmében nem létezőknek fognak tekintetni s az ily víziművekre nézve a vízjogi törvény 163. és következő szakaszai és a hivatkozott általános miniszteri szabályrendelet 8-32. §§. lesznek alkalmazandók.

Arad sz. kir. város tanácsának 1886. évi szeptemberhő 4-én tartott üléséből.

Ormos,
alispán.

Naponta friss valódi rozskenyér.

SCHENK E.

fűszer- és csemegeáru-üzlete Aradon, Szabadságtér, ó-városház épület.

Ajánlja dusan felszerelt

fűszer-, anyag-, festék-, gyarmat- és csemegeáru raktárát.

Továbbá

mindenféle sajtokat szalámit debreczeni oldalas és paprikás szalonnát,

sardiniát olajban, erős sardiniát hordókban, friss idei heringet, rum, cognac, szerémi szilvórium

és

beéli borovicskát legolcsóbb árakon.

Ménesi rózsa-szőlő. A híres pischingi torta lerakata.

Kiváló tisztelettel:

SCHENK E.

574-8

Minden postai vagy vasuti megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Naponta friss valódi rozskenyér.